

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2020 r.

**Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi, Sekcja Wykonania Orzeczeń V
Wydziału Karnego**

Przewodniczący: SSR Monika Stefaniak-Dąbrowska

Protokolant: Justyna Sapińska

Prokurator: -----

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 lipca 2020 r.

sprawy **D. P.**

z wniosku Centraal Justitieel Incassobureau

w przedmiocie wykonania orzeczenia nakładającego karę pieniężną

na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012 r. - Dz. Urz. U.E. z dnia 26 października 2012 r. Nr C 326) oraz art. 15 § 2 kodeksu karnego wykonawczego

postanawia

- I. wystąpić do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem prejudycjalnym dotyczącymi wykładni prawa unijnego o następującej treści:
 - czy doręczenie ukaranemu orzeczenia nakładającego karę pieniężną bez zapewnienia jego tłumaczenia na język zrozumiały dla adresata, upoważnia organ państwa wykonującego orzeczenie do odmowy jego wykonania na podstawie przepisów implementujących art. 20 ust. 3 decyzji ramowej 2005/214/WSiSW z uwagi na naruszenie prawa do rzetelnego postępowania sądowego;
- II. zawiesić postępowanie do czasu uzyskania odpowiedzi na pytanie prejudycjalne.

Uzasadnienie:

1. Prawo unijne

- 1.1** Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2012 C 326) - tekst skonsolidowany uwzględniający zmiany wprowadzone Traktatem z Lizbony; dalej: TUE) Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej z 7 grudnia 2000 roku, w brzmieniu dostosowanym 12 grudnia 2007 roku w Strasburgu, która ma taką samą moc prawną jak Traktaty. Postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają kompetencji Unii określonych w Traktatach. Prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane zgodnie z postanowieniami ogólnymi określonymi w tytule VII Karty regulującymi jej interpretację i stosowanie oraz z należyтым uwzględnieniem wyjaśnień, o których mowa w Karcie, które określają źródła tych postanowień. Art. 6 ust. 3 TUE stanowi, iż prawa podstawowe, zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych Państwom Członkowskim, stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa.
- 1.2** W pkt. 5 preambuły decyzji ramowej z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania orzeczeń do kar o charakterze pieniężnym (2005/214/WSiSW: dalej: "decyzja ramowa") wskazano, iż decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz tych, które znajdują odbicie w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej, w szczególności w jej rozdziale VI.
- 1.3** Art. 3 decyzji ramowej stanowi, iż nie narusza ona obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawnych zawartych w art. 6 Traktatu.
- 1.4** Art. 20 ust. 3 decyzji ramowej przewiduje możliwości odmowy uznania i wykonania orzeczenia w przypadku, gdy zaświadczenie nadesłane przez państwo wydające pozwala podejrzewać, że naruszone zostały prawa podstawowe lub podstawowe zasady prawne zawarte w art. 6 Traktatu.

2. Prawo polskie

- 2.1 Zgodnie z treścią art. 611ff § 1 kodeksu postępowania karnego (dalej: "k.p.k.") w razie wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego w niniejszym rozdziale "państwem wydania orzeczenia", o wykonanie prawomocnego orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym, orzeczenie to podlega wykonaniu przez sąd rejonowy, w okręgu którego sprawca posiada mienie lub osiąga dochody, albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.
- 2.2 Artykuł 611fg § 1 pkt. 9 k.p.k. upoważnia sąd polski do odmowy wykonania orzeczenia jeśli z treści zaświadczenia wynika, iż osoba, której dotyczy orzeczenie, nie została należycie pouczona o możliwości i prawie do zaskarżenia tego orzeczenia;

3. Prawo niderlandzkie

- 3.1 Centraal Justitieel Incassobureau jest centralnym organem administracyjnym odpowiedzialnym za pobór i ściąganie należności z mandatów karnych wystawionych w związku z czynami popełnianymi na terytorium Królestwa Niderlandów¹.
- 3.2 Od mandatu karnego wystawionego przez Centraal Justitieel Incassobureau można w terminie 6 tygodni złożyć odwołanie do Prokuratury w L.

4. Stan faktyczny

- 4.1 Orzeczeniem z dnia 22 lipca 2019 r. D. P. został ukarany karą pieniężną w wymiarze 210 euro za czyn z art. 2 niderlandzkiej ustawy o administracyjno-prawnym egzekwowaniu przepisów ruchu drogowego, popełniony w dniu 11 lipca 2019 r., polegający na prowadzeniu pojazdu, którego dwie opony nie spełniają wymogów dotyczących profilu. Orzeczenie jest prawomocne od 2 września 2018 r.

5. Postępowanie przez sądem krajowym

- 5.1 W dniu 21 stycznia 2020 r. do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wpłynął wniosek władz niderlandzkich o wykonanie kary o charakterze pieniężnym nałożonej na D. P.;

¹ Informacje ze strony: <https://www.cjib.nl/pl>.

- 5.2** Sąd ten zwrócił się do Centraal Justitieel Incassobureau o wskazanie, czy decyzja o ukaraniu karą pieniężną została ukaranemu doręczona z tłumaczeniem na język polski.
- 5.3** W odpowiedzi organ niderlandzki udzielił odpowiedzi negatywnej i wskazał, iż decyzja została sporządzona w języku niderlandzkim i zawierała dodatkowe wyjaśnienia w języku angielskim, francuskim oraz niemieckim, a także odniesienie do strony internetowej www.cjib.nl, gdzie zamieszczono informacje w języku polskim.
- 5.4** Ukarany stawiał się na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2020 r. i wyjaśnił, iż na przełomie listopada i grudnia 2019 r. otrzymał korespondencję z Holandii, która nie zawierała tłumaczenia na język polski. Dodał, iż nie był w stanie odnieść się do nadesłanego pisma, albowiem nie rozumiał jego treści. Ukarany utrzymuje się z renty w wysokości około 1.000 złotych (równowartość 240 euro).

6. Dopuszczalność pytania prejudycjalnego i powody wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym

- 6.1** Uwzględniając okoliczności rozpoznawanej sprawy, sąd rejonowy jest sądem krajowym, którego orzeczenia podlegają zaskarżeniu w rozumieniu art. 267 zdanie drugie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Od postanowienia sądu rejonowego w przedmiocie wykonania orzeczenia przysługuje zażalenie do sądu okręgowego (art. 611fh § 3 k.p.k.).
- 6.2** Udzielenie przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odpowiedzi na postawione przez sąd odsyłający pytania prejudycjalne jest kluczowe dla prawidłowej interpretacji i stosowania przepisów krajowych implementujących decyzje ramową 2005/214/WSiSW w sprawie zawisłej przed tymże sądem.

7. Stanowisko sądu odsyłającego w przedmiocie odpowiedzi na pytanie prejudycjalne

- 7.1** Jak wynika z pkt. 5 preambuły decyzji ramowej 2005/214/WSiSW, respektuje ona prawa podstawowe i przestrzega zasady uznane w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz te, które znajdują odbicie w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej rozdziale VI. Odwołanie do kwestii

poszanowania praw podstawowych znalazło się w art. 3 decyzji ramowej, zaś art. 20 ust. 3 przewiduje możliwość odmowy uznania i wykonania orzeczenia, jeśli zachodzi podejrzenie, iż zostało ono wydane z naruszeniem praw podstawowych.

- 7.2** W sprawie Pupino² Trybunał Sprawiedliwości UE stwierdził wprost, iż decyzja ramowa musi zostać interpretowana w taki sposób, aby znalazły poszanowanie prawa podstawowe, w tym zapisane w art. 6 EKPCz prawo do rzetelnego procesu sądowego, będące przedmiotem wykładni Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.
- 7.3** Należy wskazać, iż kwestia rzetelności postępowania przeprowadzonego w państwie członkowskim, z którego pochodzi orzeczenie przekazane do wykonania na gruncie decyzji ramowej 2005/214/WSiSW, ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia zagwarantowania praw osoby ukaranej karą pieniężną. Orzeczenie to jest bowiem przekazywane jako prawomocne i organ je wykonujący nie jest upoważniony do konwalidowania uchybień procesowych, które miały miejsce w państwie wydania orzeczenia.
- 7.4** Analiza przepisów odnoszących się do kwestii tłumaczeń, zawartych w obowiązujących unijnych aktach prawnych nie jednak dostarcza oczywistej i jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy po stronie państwa członkowskiego, którego wydało orzeczenie nakładające karę pieniężną istnieje obowiązek doręczenia go z tłumaczeniem na język zrozumiały dla adresata.
- 7.5** Decyzja ramowa 2005/214/WSiSW nie zawiera żadnego przepisu, z którego wynikałby wprost obowiązek doręczenia adresatowi przetłumaczonego orzeczenia o nałożeniu kary pieniężnej, jednak należy podkreślić, iż wspomniana decyzja ramowa odnosi się do etapu wykonywania prawomocnej już decyzji w innym państwie członkowskim. Etap wcześniejszy jest regulowany przepisami prawa państwa wydania orzeczenia oraz, między innymi, przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/413/UE z 11.03.2015 r. w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego³.
- 7.6** Oprócz przepisów o charakterze technicznym, dotyczących samej wymiany danych pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich, w instrumencie tym znalazły się unormowania o charakterze gwarancyjnym. Jak wskazano w motywie 25 preambuły, dyrektywa potwierdza prawa podstawowe i zasady

² wyrok TS w sprawie Marii Pupino, C-105/03, pkt. 59, ECLI:EU:C:2005:386.

³ Dz. Urz. UE z 13.03.2015 r. L 68 – dalej dyrektywa 2015/413/UE.

uznane w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w tym prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo do ochrony danych osobowych, prawo do rzetelnego procesu sądowego, domniemanie niewinności i prawo do obrony. Z motywu 15 preambuły wynika natomiast, iż państwa członkowskie powinny być w stanie skontaktować się z właścicielem lub posiadaczem pojazdu lub ze zidentyfikowaną w inny sposób osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia związanego z bezpieczeństwem ruchu drogowego, by poinformować tę osobę o mających zastosowanie procedurach i konsekwencjach prawnych wynikających z przepisów państwa członkowskiego popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. W motywie 16 określono zaś, iż państwa członkowskie powinny zapewnić równoważne tłumaczenia zawiadomień wysyłanych przez państwo członkowskie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE⁴.

7.7 Artykuł 5 ust. 2 części dyspozytywnej dyrektywy 2015/413/UE wskazuje, iż w sytuacji gdy państwo członkowskie podejmie decyzję o wszczęciu postępowania dotyczącego przestępstwa lub wykroczenia, informuje ono zgodnie ze swoim prawem krajowym właściciela pojazdu, posiadacza pojazdu lub zidentyfikowaną w inny sposób osobę podejrzaną o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia związanego z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Informacje te, zgodnie z prawem krajowym, obejmują konsekwencje prawne czynu na terytorium państwa członkowskiego popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przewidziane prawem tego państwa członkowskiego. Ponadto w zawiadomieniu państwo to podaje, wszystkie właściwe informacje, w szczególności rodzaj przestępstwa lub wykroczenia związanego z bezpieczeństwem ruchu drogowego, miejsce, datę i czas popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, tytuły aktów prawa krajowego, których przepisy naruszono, oraz karę, a także, w stosownych przypadkach, dane dotyczące urzędnika, przy pomocy którego wykryto dane przestępstwo lub wykroczenie. W tym celu możliwe jest skorzystanie z wzoru zawiadomienia zawartego w załączniku do dyrektywy.

7.8 Ponadto, w art. 5 ust. 3 wskazano wprost, iż gdy państwo członkowskie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia podejmie decyzję o wszczęciu

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z 20.10.2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz. Urz. UE z 26.10.2010 r., L 280) – dalej dyrektywa 2010/64/UE.

postępowania, w celu zapewnienia poszanowania praw podstawowych, wysyła zawiadomienie w języku dokumentu rejestracyjnego pojazdu, jeśli jest on znany, lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego rejestracji.

7.9 Jak wynika zatem z przytoczonych przepisów, w przypadku wykroczeń objętych zakresem zastosowania dyrektywy, istnieje obowiązek tłumaczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania na język dokumentu rejestracyjnego pojazdu, a zatem język, który adresat rozumie. Doręczenie prawidłowo wypełnionego zawiadomienia, zawierającego wszystkie niezbędne informacje o treści zarzutu i procedurze odwoławczej, przetłumaczonego na język zrozumiały dla adresata, umożliwia mu podjęcie skutecznej obrony przeciwko stawianym zarzutom. Wykonywanie przez organy państw członkowskich obowiązków informacyjnych wskazanych w dyrektywie 2015/413/UE pełni zatem istotną funkcję gwarancyjną.

7.10 W tym miejscu niezbędne jest odniesienie się również do regulacji zawartych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z 20.10. 2010 r. Wspomniane prawo do tłumaczenia ma zastosowanie od momentu powiadomienia osoby przez właściwe organy danego państwa członkowskiego za pomocą oficjalnego powiadomienia lub w inny sposób, że jest ona podejrzana lub oskarżona o popełnienie przestępstwa, aż do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne ustalenie tego, czy popełniła ona przestępstwo, w tym, w stosownych przypadkach, wydania wyroku lub rozpatrzenia wszelkich odwołań⁵.

7.11 W artykule 1 ust. 3 części dyspozytywnej dyrektywy 2010/64/UE znalazło się jednak zastrzeżenie, iż w przypadku, gdy prawo państwa członkowskiego przewiduje nakładanie kar w odniesieniu do drobnych przestępstw przez organ inny niż sąd właściwy w sprawach karnych, a od nałożenia takiej kary można się odwołać do takiego sądu, dyrektywa ma zastosowanie jedynie do postępowania przed tym sądem w wyniku takiego odwołania. Jak mogłoby się zatem wstępnie wydawać, państwa członkowskie zostały zwolnione od obowiązku tłumaczenia dokumentów w fazie przedsądowej postępowania prowadzonego w sprawach o mniejszym ciężarze gatunkowym, w których decyzja nie jest podejmowana przez organ sądowy, co zdaje się potwierdzać także motyw 16 preambuły dyrektywy. Jak wynika ze wskazanego powyżej przepisu, obowiązek tłumaczenia pojawia się

⁵ Zob. art. 1 ust.2 dyrektywy.

zatem dopiero w postępowaniu przez sądem, do którego złożono odwołanie od decyzji wydanej przez organ niesądowy.

7.12 Pomimo takiego zastrzeżenia w treści art. 1 ust. 3 dyrektywy 2010/64/UE nie należy zapominać, iż ustanawia ona jedynie pewien standard minimalny. Państwa członkowskie mają natomiast możliwość rozszerzenia praw w niej określonych, aby zapewnić wyższy poziom ochrony. Zastrzega ponadto wyraźnie, iż wspomniany poziom ochrony nie powinien być niższy niż ten wynikający ze standardów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka lub Karty Praw Podstawowych, zgodnie z ich wykładnią wynikającą z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁶ lub TSUE. Ponadto, interpretacja i implementacja przepisów dyrektywy, które odpowiadają prawom zagwarantowanych we wspomnianych powyżej instrumentach powinna być zgodna z wykładnią dokonaną w orzecznictwie obu wymienionych Trybunałów⁷.

7.13 W tym kontekście warto wspomnieć, iż orzecznictwo ETPC na gruncie art. 6 EKPC dostarcza w tym zakresie pewnych wskazówek, a w kwestii tłumaczeń miał już okazję wypowiedzieć się także Trybunał luksemburski. Jak wynika z orzecznictwa ETPC, prawo do uzyskania tłumaczenia orzeczenia oraz pouczenia o przysługującym środku zaskarżenia jest jednym z istotnych elementów prawa do rzetelnego procesu sądowego⁸. Trybunał strasburski wyraźnie wskazuje przy tym, iż prawa zagwarantowane w art. 6 EKPC mają zastosowanie także spraw drobnych, w tym wykroczeniowych⁹. Za obowiązkiem tłumaczenia nawet w sprawach dotyczących czynów o mniejszym ciężarze gatunkowym opowiedział się także TSUE w wyroku wydanym w sprawie Sleutjes (C- 278/16), przy czym należy tu zaznaczyć, iż orzeczenie to dotyczyło wyroku nakazowego wydanego przez sąd¹⁰.

7.14 W ocenie sądu krajowego z prawa jednostki do rzetelnego procesu sądowego wyprowadzić należy wiążący wszystkie państwa członkowskie obowiązek tłumaczenia decyzji o ukaraniu karą pieniężną nawet w sprawach wykroczeniowych. Skuteczna realizacja prawa do obrony wymaga bowiem zrozumienia treści stawianych zarzutów oraz pouczenia o przysługującym środku zaskarżenia. Stąd też nie można uznać, iż prawo do obrony jest zagwarantowane

⁶ Dalej – ETPC lub Trybunał strasburski.

⁷ Motyw 32 i 33 preambuły dyrektywy 2010/64/UE.

⁸ zob. m.in. wyrok ETPC z 28.08. 2018 r., 59868/08, Vizgirda v. Słowenia.

⁹ Wyrok ETPC z 21.03.1984 r., 8544/79, Oztürk v. Niemcy.

¹⁰ Wyrok TS z 12.10.2017 r., ECLI:EU:C:2017:757.

w sytuacji, gdy decyzja o ukaraniu karą pieniężną jest ukaranemu doręczana bez tłumaczenia, w języku dla niego niezrozumiałym, z odesłaniem do strony internetowej, na której dostępne są przecież jedynie ogólne informacje o procedurze odwoławczej od nałożonego mandatu. Wobec powyższego, brak tłumaczenia treści postawionego zarzutu oraz pouczenia o przysługującym środku zaskarżenia, w ocenie sądu krajowego uniemożliwia ukaranemu skorzystanie z prawa do obrony.

7.15 Problem ten dostrzegł także prawodawca unijny, skoro w dyrektywie 2015/413/UE, przyjętej wiele lat po decyzji ramowej 2005/214/WSiSW zawarto szereg przepisów gwarancyjnych, w tym przepisy zobowiązujące do przesyłania sprawcom wykroczeń drogowych zawiadomień przetłumaczonych na język dla nich zrozumiały.

7.16 Jak wynika z powyższego wyводу sąd krajowy jest zdania, iż niedoręczenie ukaranemu orzeczenia o nałożeniu kary pieniężnej wraz ze stosownym pouczeniem w języku dla niego zrozumiałym, obliguje organ państwa wykonującego do odmowy wykonania tegoż orzeczenia z uwagi na fakt, iż wydano je z naruszeniem prawa jednostki do rzetelnego procesu sądowego.

7.17 Przedstawione powyżej wątpliwości uzasadniają zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

7.18 Z tych względów sąd krajowy, na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, orzekł jak w punkcie 1 sentencji niniejszego postanowienia.

7.19 W związku z przedstawieniem pytania prejudycjalnego, sąd rejonowy na podstawie art. 15 § 2 kkw zawiesił postępowanie incydentalne w przedmiocie rozpoznania wniosku obrońcy skazanego do czasu udzielenia odpowiedzi przez Trybunał.

SSR Monika Stefaniak-Dąbrowska